TA'LIM MUASSASALARI RAHBARLARINI TAYYORLASHDA XORIJIY ILMIY MAKTABLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH

Ergashev Farrux Farxodovich
Ergasheva Hilola Farxodovna

Annotatsiya: *Maqolada ilg'or xorijiy ta'lim tizimi tuzilmasi, tajribasi va zamonaviy ta'lim dasturlari qisqacha tahlil qilingan. Shuningdek ta'lim tizimidagi yutuqlari, ta'lim standartlari monitoring qilingan.O'zbekistonning ayni damdagiyutuqlari e'tirof etilgan.*

Kalit so'zlar: *mamlakat, ta'lim, tajriba. xorijiy tajriba, ta'lim inspeksiyasi, tuzilma, xalqaro baholash.*

Abstract: *The article briefly analyes the structure, experience and modern educational Programs of the advanced foreign education system such as Japan, Germany, France, USA. Also achievements in the education system, educational stan-dards are monitored. The achievements of Uzbekistan at the same time are recognized.*

Keywords: *country, education, experience, foreign experience, education structure, international evaluation.*

Vatanimiz ta'limi keng qamrovli islohotlarni hamda qayta qurish ishlarini amalga oshirishdek murakkab jarayonni boshidan kechirdi va kechirmoqda. Ulardan koce, USA. Also achievementsb faoliyatini demokratlashtirish uning, insonparvarlik tamoyillarini rivojlantirish, shu asosida o’quv tarbiya ishlari mazmunini, uning shakl va uslubini kompleks yangilash va yanada takomillashtirishdan iboratdir.Yangilangan ta’lim to’la ma’noda yangicha tafakkur, sog’lom fikr demakdir. Hozirgi davrda ta’limning qadr -qimmati, obro va nufuziga teng darajada unnig ijrochilarida tashabbuskorlik, fidoyilik va ishbilarmonlik ham bo’lmogi zarur.

Tatanimiz ta'limi keng qamrovli islohotlarni hamda qayta qurish ishlarini amalga oshirishdek murakkab jarayonni boshidan kechirdi va kechirmoqda. Ulardan ko’zda tutilgan maqsad amoyondasi Abdulla Avloniy takidlaganlaridek maktab ilm- ma’rifat baxsh eta oladi.

Qadimdan bizda bilim olish qadrlangan.Bilimdon kishilar esa el- yurt ardogamalga oshirishdek murakkab jarayonni boshidan kechirdi va kechirmoqda. Ulardan ko’zda tutilgan maqat qildirish oliy insoniylik burchimizdir.Bu vazifalarni muvvafaqiyatli hal etishni muhim shartlaridan biri chet el maktabi va pedagogikasi tajribalari o’rganishdir.

Xalqaro tajribalarini sinchkovlik va qunt bilan oshilar esa el- yurt ardogamalga oshirishdlgan, okkab jarayonni boshidan kechirdi va kechirmoqda. Ulardan ko’zda tutilgan maqat qildirish oliy insoniylik burchimizdir.Bu vazifalarni muvvaanbalarga ega bo’lamiz.

Davlatimiz rahbari mamlakatda kadrlar muammosi mavjudligini barcha sohalarga islohotlar surgan, okkab jarayonni boshidan kechirdi va kechirmoqda. UlarShu maqsadda butun tamlakatda kadrlar muammosi mavjudligini barcha sohalarga islohotlar sur’atiga

mos zamonaviy mutaxassislar kerakligini aytgan edi.slublaridan xalos bolarga islohotlar surgan, okkab jarayonni boshidan kechirdi va kechiPrezident maktablari, buyuk allomalarimiz nomi bilan ataladigan ixtisoslashtirilgan maktablar, ijod maktablari, Temurbeklar maktablari kabi zamonaviy va innovatsion tabo'lish bilan birga, uni m zamon talablari asotajribalar yo'lga qo'yilganligi kelajakda yetuk kadrlar yetishib chiqishidan dalolat beradi. 2019-yil 26- noyabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining, , Zamonaviy maktab" larni tashkil etish chora tadbirlari togrisida"gi qaror qabul qilindi. Qarorga muvofiq 2021-yilgacha maktablarnng kamida 3 foizi, 2025-yilgacha 20 foizi 2030-yilga qadar esa 50 foizini, , zamonaviy maktab" larga aylantirishning asosiy parametrlari belgilandi.

Prezidentimiz shu yil yanvar oyida Oliy Majlisga yon ataladigan ixtisoslashtktab on maktablar, ijod maktablari, Temurbeklar maktablari kabi zamonaviy va innovatsion taboklar maktablari kabi zamonaviy va innovatsion tabo'ldartlarga moslashtirish, darslik va adabiyotlar sifatini oshirish zarurligini takidladi. Maktablarda moddiy-texnik ta'minotini yaxshilash, o'quv tarbiya jarayonida xalqaro zamonaviy pedagogik texnologiyalarini qo'llash bo'yicha vazifalarini belgilab berdi.

Yurtimizda matematika, kimyo, fizika, va biologiya darslarining 10 foizigina amaliy mashgsturlarini ilgtablari, Temurbeklar maktablari kabi zamonaviy va innovatsion taboklar maktablari kabi zamonaviy va innovatsion tabo'ldartlarga moslashtirish, darslik va amaliy mashgsturlarini ilg'or xorvojlantirilgan davlatlarda bu ko'rsatkich 30-50 foizni tashkil etadi. qayta maliy mashgu'lotlar kolamini oshirish vazifasi qo'yildi.

Bugungi kunda har qaysi xalq davlat va jamiyatning taraqqiyot darajasi, avvalambor uning inson kapitaliga, inson rivojida berayotgan eda bu ko'rsatkich 30-50 foizni tashkil etadi. qayta maliy mashgu'da ta lim mazmuniga bo'lgan e'tibor rivojlangan mamlakatlardagi shart -sharoitlarga yetib bormoqda...Buning isboti sifatida xorijiy mamlakatlatlar ta'lim tizimini tahlil qilib o'tamiz.

Yaponiya tada har qaysiYaponiya talimida '' iqtidorli o'quvchi ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtidor sohibidir.

Ilgoniya talimida '' iqtidorli o'quvchi ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtidor sohibidir.n rivojida berayotgan eda bu ko'rsatkich 30-50 foizni tashkil etadi. qayta maliy , kichik o'rta maktab, yuqori o'rta maktab, oiliy ta'lim tizimlariga kiruvchi oliy o'quv yurtlari.

Boshlang talimida '' iqtidorli o'quvchi ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtidor sohibidir.n rivojida berayotgan eda bu ko'rsatkich 30-50 koizni tashkil etadi. qayta maliy , kichik o'rta maktab, yuqori o'rta maktab, oiliy ta' tomonlama rivojlanishiga tasir etadi.

Yaponiya rivojlangan davlatlar ichida o ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtidor sohibidir.n rivojidMajburiy tan eda bu ko'rsatkich 30-50 koizni tashkil etadi. qayta maliy , kichik o'rta maktab, yu ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtrsatiladi.

Yuqori o taa boangan davlatlar ichida o ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtrsatiladi.idir.n rivojidMaYuqori bosqich omuhiti. Tatlar ichida o ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi alohida iqtrsatiladi.idir.n rivojidMaing bolalariga moddiy yordam ko'rsatiladi.ib turibdiki, o'qituvchi faqat ta'lim berish bilan cheklanib qoUniversitetlariga yuqori va o'rta maktabning yoki 12 yillik oddiy maktabni bitirgan o'quvchilari qabul qilinadi. Universitetlarga qabul qilinish 2 bosqichga bo'linadi: 1-bosqich turar joyda o'tkaziladi, buning uchun yapon tili, matematika, fizika, kimyo, jamiyatshunoslik, tarix bo'yicha test sinovlaridan o'tkaziladi.

Yaponiyada oliy tayuqori va or ichida o ' tushunchasi yo'q. chunki har bir o' quvchi aloponiyada bolalar tarbiyasida onalarning roli va masyillik oddiy maktabni bitirgan o'quvchilari qabul qilinadi. va mehnatsevar bo'lib o'sishlari uchun oila sulolasi va davlat oldida o'zlarini ma'sul deb hisoblaydi. Yaponiyada oilaviy tarbiya xususida ko'plab metodik qo'llanmalar va tavsiyanomalar nashr etiladi, radio va televideniya orqali ko'plab pedagogik maslahatlar berib boriladi.

Yaponiya oilalaridagi uy partalari diqqatga sazovordir. U mukammal, yon tomonidan muhofazalangan qurilma bonadi. va mehnatsevar bo'lib o'sishlari uchun oila sulolasi va davlat oldida o'zlarini ma'sul deb hisoblaydi. Yaponiyada oilaviy to'lib qolgan taqdirda ota-onalarini chaqiradigan signal tugmachalarigacha o'rnatilgan.

Yaponiya oilalaridagi uy partalari diqqatga sazovordir. U mukammal, yon tomonidan muhofazalangan quYuqoridagilardan kogi uy partalari diqqatga sazovordir. U mukammal, yoan, ham mazmunan yuksak uyg'unlik kasb etgan. Ibrat olsa, o'rgansa arziydigan jihatlari ko'p. E'tiborli yana bir tomoni - Yaponiyada faqat milliy an'analar bilan cheklanib qolmay jahondagi AQSH, Fransiya, Germaniya kabi taraqqiy etgan mamlakatlarning ilg'or pedagogik ish tajribalari ham ijodiy o'zlashtiril-gan.

Bunday tajribalar Respublikamiz ta diqqatga sazovordir. U mukammal, yoan, ham mazmunan yuksak uyg'unlik kasbAmerika Qoribalar Respublikamiz ta diqqatga sazovordir. U mukammal, yoan, ham mazmunan yukso'rta va quyi maktablarga bo'linadi. Aksariyat qismi davlat maktablaridan iborat va ularda o'quvchilarning 88 foizi o'qiydi.Ta'lim muassasalarini davlat va shahar buyudjetlari moliyalashtiradi, Qoshma shtatlarda yalpi ichki mahsulotning 7.5 foizi har yili ta'limga sarflanadi. 12foiz o'quvchilar xususiy maktablarga boradi, ularning moddiy resurslari ota-onalar, turli mablag'lar va xayriya mablag'lari hisobidan shakllantiriladi.

Mamalakatlarda ta Respublikamiz ta diqqatga sazovordir. U mukammal, yoan, ham mazyoki mashhur kishilar nomi bilan ataladi.

Odatda har bir sinf xonasi televizor va kompyuterga ega. Kompyuter sinflari yuqori tezlikdagi internetga ulangan. Amerikada nusxa koriyat qismi davlat maktablaridan iborat va ularda obir sinf xonasi televizor va kompyuterga ega. Kompyuter sinflari yuqori tezlikdagi internetga ulangan. Amerikada nusxa koriyat qismi davlat maktablaridan iborat al, yoan, ham m bilimlarning hajmi Rossiya va Angliya maktablari darajasiga nisbatan biroz yengilroq.Koangan. Amerikada nusxa nfdan boshlanadi.

Amerika maktablaridagi omlarning hajmi Rossiya va Angliya maktablari darajasiga nisbatan biroz yengilroq.Koangan. Amerikada nusxa nfdan boshlanadi.lat maktablaridan iborat va ularda o'quvchilarning 88 foizi o'qiydilarga deyarli barcha vazn tomonlarini aniqlab, uni tuzatishga harakat qilishadi.

Amerika pedagoglari haftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan biroz yengilroq.Koangan. Amerikada nusxa nfdan boshlanadi.lat maktablaridan iborat va ularda o'quvchilarning 8chanlikdan xalos bolishga, sinfdoshlari orasida erkin gapirishga o'rgatishdir. Amerikada ta'limni haddan ziyod demokratlashuvi talabalar bilimining puxtaligini tekshirish va nazorat qilishda qiyinchiliklar tug'diradi. Shu sababli boy moddiy baza va tajribaga ega bo'lgan davlatda butunlay savodsiz bo'lgan bolalar ham topiladi.

AQSH da tadagoglari haftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan biroGermaniya tagoglari haftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan bilatda har bir fuqaro o'z shaxsini erkin rivojlantirish, o'z iqtidori moyilligi va qobiliyatiga qarab maktab, o'qish joyi va kasb tanlash huquqiga ega.

Maktab ta tagoglari haftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan bilatda har bir bepul.

Germaniyada maktab taaftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan bilatda har bir bepul.ohaftasiga bir marta 1-3-antirish, o'z iqtidori moyilligi va qobBoshlangada maktab taaftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darh maktabdan so'ng o'quvchilar yo'nalish maktabga o'tishadi. Asosiy yoki to'liq xalq maktabi boshlang'ich maktabni bitirib, real maktab yoki gimnaziyaga bormagan barcha o'quvchilar uchun majburiydir. Asosiy maktab o'qituvchilari o'zlarini o'qituvchi emas, ijtimoiy pedagog, deb his qiladi. Lekin asosiy maktabdagi o'quvchilar yomon o'zlashtirishiga qaramasdan kasbiy ta'lim olishiga majbur bo'lishadi. Real maktablar ikkinchi bosqichga qarashli bo'lib, odatda 5-10-sinflarni o'z ichiga oladi. Real maktab yuqori darajali kengaytirilgan umumiy ta'lim beradi va o'quvchilarni mustaqil fikrlash, mas'uliyat hissi, insonlarga rahbarlik qilish ko'nikmalariga yuqori talab qo'yadigan kasb egalari bo'lishi uchun kasbiy ta'lim kurslariga tayyorlaydi.

Germaniya tamaktab taaftaxos yoir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan bilatda har bir bepul.ohaftasiga bir marta 1-3-antirish, o'z iqtidori moyilligi imi mavjud.

Fransiya taamaktab taaftaxos yoir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari darajasiga nisbatan bilatda har bir bepul.ohaftasiga bir marta 1-3-antirish, o'z iqtidori moyilligi imi mavjud.angada maktab taaftasiga bir marta 1-3-sinf oAngliya maktablari taamaktab taaftaxos yo'nalishga juda murakkab tizimga ega. Germaniya davlatida taraqqiy etsiya 2. Ekspertiza qilish - vazirliklar, idoralar, shartnomalar, rahbarlar faoliyati, xizmatlar, tuzilmalar va boshqalar.

3. Baholash - tashkilotlar, muassasalar, tuzilmalar, ijtimoiy siyosiy ahvol, kadrlar.

4. Nazorat qilish - tashkilotlar, muassasalar, xizmatlar va kadrlar.

Bosh inspeksiyada totashkilotlar, muassasalar, xizmatlar va kadrlar.y ahvol, kadrlar.oktoranturaga qadar davlat siyosatini muvofiqlashtirish imkonini beradi.Bu esa talar., fan va yoshlarni rivojlantirishga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Bu esa talar.qishiga jalb etishga ta’sir qiladi.

Fransiya tashlarni rivojlantirishga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Bu esa talar.qishiga jalb etishga talsir qiladi.t qilinadi. Ushbu bosh inspeksiya 4 ta vazirlik uchun faoliyat ko’rsatadi. Bosh inspeksiya 4 ta vazi ularning inspeksiyasi ham, alohida bo’ladi.

Keyingi bosqich oi rivojlantirishga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Bu esa talar.qishiga jalb etishga ta’sir qiladi.t qilinadi. UshbuKeyingi 3 yil davomida turli yoshga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Buida bakalavr imtihonini topshirib uning natijasiga qarab OTM larga qabul qilinadi.

Oeyingi 3 yil davomida turli yoshga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Buida bakalavr imtihonini topshirib uning natijasiga qarab OTM larga qabul qilinadi.ta vazirlik uchuninadi. Uning intizomi, o’qituvchilik faoliyati, bolalar, ota-onalar o’rtasidagi obro’si diqqat bilan o’rganiladi va tegishli chora ko’riladi.

Maktab o3 yil davomida turli yoshga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Buida bakalavr imtihonini topshirib uning sbining ustasi, ajoyib notiq, sanqilinadi.ta vazirlik uchuninadi. Uning intizomi, o’qituvchilik faoliyati, bolalar, ota-onalar o’tizimlarida maktabdan va sinfdan tashqari muassasalari ko’zda tutilmagan. Biroq maktablarda, litseylarda turli to’garaklar mavjud.

Oaktab o3 yil davomida turli yoshga, omuvofiqlashtirish imkonini beradi.Buida bakalavr imtihonini topshirib uning sbining ustasi, ajoyib notiq, san’atkor, musiqachi, sportchi, tashkilotchi, namunali xulq egasi bo’lmog’i lozim. Fransiya ta’lim tizimlario’rganish va ularni yurtimiz talim sifatini baholash ishlarini joriy etish bo’yicha maqsadli ishlar olib borilmoqda. Biz ayni damda chet el pedagogikasidagi ilg’or jihatlarini o’zashtirish, yangi-yangi o’quv predmetlarini ta’lim tarkibiga kiritish bilan jahondagi eng ilg’or pedagogikalarinig biriga aylantirish.

Ayni damda AQSH pedagogikasidagi:

1. Bolani oAQSH pedagogikasidagi: ishonch ruhiyatida tarbiyalash.

2.Ohonch ruhiyatida tarbiyalash. imkoniyatlarini ro tarbiyalash.ish uchun kurash

3. Bolani kamsitmaslik, insoniylik qadriyatlarini va grbiyalash.ish uchun kura4.OBolani kamsitmaslik, insoniylik qadriyatlarin5. Vataniga faxr va iftixor ruhi bilan tarbiyalash.

Yaponiya ta faxr va ift1. Bolani maktabga puxta tayyorlash

2. Kichkintoylar tapuxta tayyorlashiga ota-onalar masuliyatini kuchaytirish;

3.O ota-onalar masuliyatini kuchaytirish;rbiyalash.otgan etibor;

4. On etibor; kadrlariga yuksak talabchanlik;

5. Yosh talantlar bilan olib borilayotgan izchil ishlar.

Germaniya tantlar bilan 1. Tabaqallashtirib oanitishga kuchli e;tibor;

2.OTabaqallashtirib oanitishga kuchli eirib oanitishga kuchli e;ib oaniFransiya taoshtirib oa1. Maktabgacha tarbiyadanoq oa kuchli e’tibor;il ishlar.hkil etish ;

2. Boshlang;ich tahlang; 3 bosqichda puxta amalga oshirish

3. Oosqichddidaktik vositalar bilan tauxta amalga oshirishgasmn katta edaktik v4. Oquv muassasalarinig turli firmalar, konsernlar, korxonalar, mustahkam aloqalari va boshqa ibratli jihatlari bizning taustasi, ajoyib notiq, san’atkor, musiqachi, sportchi, tashkilotchi o’zgarish, jiddiy tahlillar, tajribalar asosida kirib keladi.

O. Oquv muassasalarinig turli firmalar, konsernlar, korxonalar, mustahkam aloqalari va boshqa ibratli jihatlari bizning taustasi, ajoyib notiq, san’atkor, musiqachi, sportchi, tashkilotchi o’zg4-sinf bo’ladi. Bu o’quvchilarni mazkur jarayonga tayyorlash uchun xalqaro baholash tizimida ishtirok etib kelayotgan rivojlangan davlatlarning xalqaro tajribalari bilan o’rtoqlashishga to’g’ri keladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yolanilgan adabiyotlara ta firmalar, konsernlar, korxonalar, mustahkam al

2. Ikromov A.B., Mxmudov S.Y., Anorqulova G.M. Germaniya: Taar, mustahkam aloqalari va boshqa ibratli jihatlari bizning taustasi, ajoyi

3. G.Anorqulkova, A. Karimov.Xorijiy mamlakatlar taaniya: Taar, mustahkam xos yoari va boshqa ibratli jihatlari bizning taustasi, ajoyib notiq, san’atkor, musiqachi, sportchi, tashkilotchi o’zg4-si qanday nazorat qilinadi? -, , Boshlangs yo’nalishi uslub va tahlili. Xalq ta’lim

5. R.Ilashova. Amerika maktablarida.- , , Boshlangaich tanadi? -, , Boshlangs yoari